

روزنامه نگاری

- ۴ -

بقلم جناب سید قاسم خان رشقیا
عضو انجمن ادبی

ترقیات جرائد انگلستان در قرن نوزدهم :

رن نوزدهم دوره جدیدی برای ترقیات جریده نگاری انگلستان بشمار می‌رود، کیبکه درین دوره پیش قدمی دارد، «ن-ت» «ستید» است که «پال مال گزیت» Pall Mall Gazette را تاسیس کرده اولین علامت تغییر اصلاحی را به ظهور رسانید. این جریده که از هر چیز بحث می‌کرد، و جهت ملی و سیاسی کافی پیدا کرده بود، پس از آن «ت-پ و کاز» اولین کسی بود که مجله معروف «ستار» را در ۱۸۸۸ تاسیس و شایع نمود، کیبکه درین قرن جرائد انگلستان را ترقی بخشیده نام و شهرت بزرگی از خود باقی گذاشته اند، عبارتند از «لارد نارت کلابف» و «الفرد هارمسوآرت» که چندین جریده را اداره می نمودند.

ترقیات جریده نگاری انگلستان در قرن بیستم :

عنصر جدیدی که در قرن بیستم به جریده نگاری اضافه شده، راه بزرگی را برای پیشرفت و ترقی آن باز کرد؛ تصاویر نیم رنگ بود که برای شرح وقایع روزانه، مورد استعمال آمد. اکثر روزنامه جات و مجلات، این عنصر نو را قبول کردند.

اما در سنه ۱۹۱۳ يك تغير بسیار مهم دیگری در جریده نگاری و جرائد بوجود آمده و آن پیدایش شرکت‌ها و اتحادیه های جریده نگاری بود که دائره جرائد خصوصی و شخصی را خیلی محدود ساخته، بالمقابل اقتدار

جرائد را به پیمانۀ زیادی بلند برد .

مهمترین شرکت ها و اتحادیه های جریده نگاری انگلستان بقرار ذیل است :

شرکت راتر میری (۱) :

این شرکت بتاريخ ۲۷ ستمبر ۱۹۲۲ ، از طرف « لارد راتر میری » متمول و مرد سیاسی معروف برادر « الفرد هارمسوارت » که در بالا ذکرش رفته ، تشکیل یافت و عده اسهامش در آن وقت ۴۰۰،۰۰۰ بود چنانچه شرکت مزبور شرکت جریده دلی میل را به قیمت ۱،۶۰۰،۰۰۰ پوند خریداری کرد . جرائد مهمیکه از طرف این شرکت نشر میشود بقرار ذیل است :

« دلی میل » Daily Mail ، « دلی میرر » Daily Mirror ، « ابوننگ نیوز » ،
« Evening News » « سندی دیسپچ » Sunday Dispatch ، « آورسینز میل »
Averseas Mail و غیره .

سرهایه مجموعی این شرکت به ۱۵،۷۲۷،۵۷۰ پوند میرسد و علاوه بر اشاعت زیادیکه دارد ، وجهه علمی نیز کمند و انزها مالک است .

شرکت بیري : رتال جامع علوم انسانی

شرکت بیري بزرگترین جماعت روز نامه های شخصی انگلستان و از لحاظ سرمایه مهمترین این قسم شرکت ها در دنیا بشمار میرود و صاحب آن « لارد کامروز » و برادرش « سر گومر بیري » میباشدند که در عین حال از سیاسیون بزرگ بشمار میروند . از فعالیت این شرکت هنوز فقط ۱۰ سال میگذرد . جرائد مهمیکه در دست دارند عبارت است از « دلی سکیچ » Daily Sketch ، « سندی گرافک »

Rothermere (۱)

Sunday Graphic ، « فیننشل ٹائمز » ، Financial Times ، « ریستل ٹائمز ایند میرز » Bristol Times and Mirror و غیره . سرمایه مجموعی شرکت انتشارات پیری بر ۱۲۵ ، ۸۷۷ ، ۳۱ یوند بالغ است .

علاوه برین چندین شرکت خورد و بزرگ جریده نگاری دیگر نیز در انگلستان وجود دارد که تقریباً تمامی مطبوعات مملکت را در دست دارند از قبیل شرکت « بیوربراک » Beverbrok و غیره .

جراند مهمی که در قرن بیستم نازہ بوجود آمده « دبی کرافک » و « دبی سکیج » و غیره میباشد .

سال ۱۹۲۸ در تمام برطانیای کبیر ، آبرلند شمالی و آبرلند آزاد ۲۱۵۰ اخبار وجود داشت که تقسیمات آن بقرار ذیل میباشد : لندن ۹۹۲ که از آن جمله ۲۱ صبحانه و ۳ شامانه و جراند مخصوصی نیز در آن شامل است . ولایات انگلند و ویلز ۱۳۶۳ (۳۵ صبحانه ، ۸۰ شامانه) ، سکاٹلند ۲۲۸ (۱۶ - صبحانه ، ۱۰ شامانه) آبرلند ۱۶۱ (۸ صبحانه - ۵ شامانه) ، جزائر انگلستان ۱۶ (۵ روزانه) ، تعداد شماره های تمام جراند روز یکشنبه به ۱۶۰۰۰۰ ، ۱۶۰۰۰۰ میرسد . اما با وجود این تعداد مجموعی جراند انگلستان نسبت به ۲۰ سال پیش ۳۰۰ عدد کمتر شده و علت آن نیز پیدایش شرکت ها و اتحادیه های جریده نگاری می باشد که جراند خصوصی را سقوط داده است .

امریکا :

جراید و جریده نگاری در زمان سلطنت ملکه الیزابت و جیمز اول (شاهان انگلستان) یعنی در شروع قرن ۱۷ در امریکا آغاز می یابد و کسایتیکه درین کار

پیش قدمی دارند؛ عبارت انداز « جیمز جمبرلین » و « تاما لس لاک » و « جان یوری ». این شخص اخیر الذکر در سنه ۱۶۱۹ خبرهای امریکارا توسط جهازات تجارنی برای لارد خود به لندن می فرستاد. و نیز اطلاعات اروپا مخصوصاً انگلستان را به امریکا نشر میداد از آن جمله یکی « دی پرزنت ستیت آف دی نیو انگلش افیرز » The Present State of The New English Affairs (۱۶۷۹) و دیگر « یوبلک اکرنس » Public Occurence (۱۶۹۰) است که هر دو باوقات مختلف از شهر بوستن نشر می یافت. اما اولین جریده که در امریکا تاسیس گردید، « دی بوستن نیوزلیترز » The Boston News Letters نام دارد و در ۱۷۰۴ بواسطه « کیپل » آغاز یافت.

جریده نگاری در امریکا بزمان استعمار چندین ترقی نکرده یکی از مهمترین جرائدیکه در آن وقت ظهور نمود « دی بوستن گیزیت » The Boston Gazette است که در ۱۷۱۹ تاسیس گردید.

بعد از گرفتن استقلال :

در قرن ۱۸ جرائد بسیار ترقی کرده و استقلال آنازوفی زمینہ را برای توسعه مطبوعات مساعدتر ساخت چنانچه بزودی دولت اکثر ولایات و به نام نقاط مختلفه جرائد بوجود آمد: معروفترین جرائد قرن هجدهم آنازوفی عبارت است از « گیزیت آف دی یونائتد ستیت آف امریکا » Gazette of the United States of America که در ۱۷۸۹ بزیر اداره « الکزندر همپلین » رئیس فیدرل پارنی دایرگشت، و دیگر « دی نیشنل گیزیت » The National Gazette (۱۷۹۱).

« تاماس جفرسن » دوین رئیس جمهور آنازوفی به سوی مطبوعات توجه زیادی داشته و در زمان او جرائد خیلی کتب ترقی و ازدیاد نمود. بقسمیکه جرائد

تمام انازونی که در سال ۱۷۷۶ فقط (۳۷) عدد بود در ۱۸۱۰ به ۳۵۹ رسید.

او این روزنامه در امریکا :

او این روزنامه در انازونی بسال ۱۷۸۴ بوجود آمده ، دی پنسلوانیا پیکت ایند جنرل ادور تا بزر « The Pansylvania and General Advertiser

نامداشته قبلاسه بار در هفته در شهر فیلادلفیا نشر می یافت .

قد بترین جریده که تا کنون سهان نام اول خود باقی مانده « دی نیو بارک ایوننگ پوسٹ « The New York Evening Post است که در ۱۸۰۱ تاسیس یافته . ولی آنکه از روز تاسیس تا کنون در نشرش سکتگی وارد نشده ، « دی هرتفارت « The Hertforth میباشد که در ۱۷۶۴ شروع شده ، هفته وار نشر میگردد .

ترقیات جریده نگاری امریکا در قرن نوزدهم :

قرن نوزدهم همچنانکه در تمام اروپا جرائد و جریده نگاری را ترقی بخشید ، در انازونی نیز باب جدیدی را برای روزنامه ها باز کرده ، از یک طرف معنویات جرائد ترقیات زیادی یافت و از طرف دیگر در تعداد و خصیصیات مختلفه آن افزونی خوبی بعمل آمد . چنانچه در سنه ۱۸۱۲ در نیویارک ۷ جریده روزانه وجود داشته تعداد نشر مجموعی آنها به ۲۰،۰۰۰ نسخه میرسید . حالانکه در ۱۸۸۱ عده جرائد نیویارک به ۳۰ و از تمام انازونی امریکا به ۱۱،۳۱۴ بالغ گردید که از آن جمله متجاوز از ۲۵۴ آن روزانه بود .

ترقی حقیقی جریده نگاری عبارت از رسیدن خبر هائی تازه است که در امریکا از سال ۱۸۲۷ شروع شده ، شخص پیش قدم ناشر جریده

« دی جرنل آف کومونز » The Journal of Communes مدرس دارالفنون نیویارک بود و او بواسطهٔ جهازات نجارنی که داشت خبرهای اروپا و آسیا را در ظرف مدت کوتاهی بدست آورده نشر می داد و بهمین جهت جریده اش اهمیت زیادی کسب کرد، خصوصاً در طبقهٔ تاجری پیشه که به خبرهای اقتصادی دنیای قدیم علاقه زیادی داشتند.

از روزنامه های مهم قرن نوزدهم یکی « نیویارک تایمز » New York Times است که در ۱۸۵۱ بواسطهٔ « هنری جروس ریمنند » تاسیس یافته و « دی نیویارک وار » The New York World (۱۸۶۰) « نیویارک ایمیری » New York Ameri و « نیویارک جرنل » New York Journal میباشد و از جملهٔ جرائد هفته وار و مجلات قرن مزبور « دی اندیپندنت » The Independent (۱۸۴۸) هفته وار) « لیتری دایجست » The Literary Digest (۱۸۹۰ - ادبی) شهرت زیاد دارند.

ترقیات جریده نگاری امریکادر قرن بیستم نظامات فرنگی

در قرن بیستم جریده نگاری امریکای شمالی انوی اختیار کرده در هر چیز خود از اکثر نقاط اروپا کوی سبقت ربود. زیرا درین مملکت که هر چیز آن نازه و مطابق آخر ترین ترقیات علمی و فنی و تمدنی گردیده، مردمان آنجا تنوع مفرطی به جرائد و جریده نگاری پیدا کردند.

جرائد مهمی که درین قرن بوجود آمده عبارت است از « دی نیور یوبلک » The New Republic (۱۹۱۴) که مقالات آن خیلی طرف توجه عوام است « دی ایلوستریتد دیلی نیوز » The Illustrated Daily News (۱۹۱۹) که اولین جریدهٔ امریکائی است که با « دیلی میرر » لندن مقابله کرده توانست و

« تايم » (۱۸۲۳) که خبرهای مختصر هفته را بطرز بسیار دلچسپی نشر میکند .
 « نیویارک تايمز » در ۱۹۱۴ م تصور شده اما فقط در روزهای یکشنبه
 تصاویر را نشر میداد در ۱۹۲۷ در شهر نیویارک ۲۰۰ جریده روزانه درجه
 اول و ۲۰۰۰ روزنامه و جریده عمومی و ۲۰۰۰ مجله هفته ئی برای عوام
 وجود داشت که از مجموع اینها (۴۱۱) صبحانه و (۱۵۳۸) شامانه و (۵۲۶)
 در روز یکشنبه نشر می یافت اما در همین سال در تمام ممالک متحده امریکا
 ۱۴۱۴۵۰۸۲۳ نسخه روزنامه و جریده صبحانه و ۲۳۸۲۰۹۳۳ نسخه شامانه
 و ۲۵۰۴۶۹۰۳۷ نسخه چنان جرائدی وجود داشت که بر روزهای یکشنبه
 شایع میگردد . مقدار کاغذیکه در همان سال خاص برای جرائد ممالک متحده
 امریکا به مصرف رسیده بر ۳۰۷۵۰۰۰۰ تن بالغ میگردد .

در آلمان :

قدیمترین جریده که در آلمان ظهور نموده ، « فرانکفورت ریوست سایتنک »
 Frankforter Post Zeitung نام داشت که در ۱۶۱۶ از شهر فرانکفورت
 شایع شده تا ۱۸۶۶ دوام داشت *روزنامه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی*
 پس ازان در ۱۷۱۰ *جامع علوم انسانی* « Rostoker Zeitung »
 تاسیس گردید .

در قرن هژدهم هنوز هم جریده نگاری در آلمان چندان ترقی نداشت چنانچه
 در آن وقت تعداد تمام مطبوعات برلین از دو جریده تجاوز نمی کرد : یکی « فوسش
 سابتونک » Vossische Zeitung که در ۱۷۷۲ دایر شده و دیگر « شپینر
 سابتونک » Spener Zeitung که در ۱۷۴۸ تاسیس و در ۱۸۲۷ موقوف گردید .
 قرن نهم انقلاب فرانسه مطبوعات را در آلمان ترقی داده جرائد زیادی بوجود آمد که

معروفترین آنها عبارت است از « اوپوزیتسیونس بلت » Oppositions Blatt که از ویهارنشر میگردد و « کرا یز بلاتر » Kreis Blatter که جریده برنس بسهارک (وزیر معروف المان) بوده، مفت به مردم توزیع میگردد.

ترقیات جرائد المان در قرن بیستم :

جرائد المان در قرن بیستم ترقی بی سابقه نموده و در سرتاسر مملکت يك نهضت تازه پدید آمد. اگرچه در آخر جنگ عمری قدری از فعالیت جریده نگاران کاسته شد ولی با وجود آن المان درین فن از اکثر ممالک اروپا پیشی دارد. در سال ۱۹۲۸ در تمام المان ۱۰۰ جریده سیاسی وجود داشت که ۳۸ آن جداً و خاص از امور سیاست بحث میکرد علاوه برین ۲۴ آژانس خبر رسانی در برلین وجود داشت. از مهمترین جرائد بکه درین قرن تأسیس یافته مجله « کرمانیا » Germania و مصوراست که در ۱۹۲۷ دایر گردید. در روز یکشنبه جرائد بسیار زیادی نشر یافته برخلاف روز دوشنبه فقط ۲ جریده منتشر میگردد. اشاعت چندین جریده المان از ۱۰۰۰۰۰۰ نسخه تجاوز میکنند.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

در ایتالیا :

رسال جامع علوم انسانی

جرائد قدیم ایتالیا در شروع این قسمت (نارینچه جرائد) نام برده شده، اما در حقیقت نهضت تازه جریده نگاری در ایتالیا هم بمثل اکثر ممالک اروپائی از قرن نهم آغازی یابد خصوصاً از وقتیکه دولت جدید ایتالیا تشکیل یافته (نیمه قرن نهم). قانون مطبوعات ایتالیا در ۱۸۴۸ ترتیب شده از همان وقت جرائد زیر اثر حکومت درآمدند. جرائد مهمیکه از آن وقت به بعد بوجود آمده اکثر آن ناکنون وجود دوام دارد. مثل « کورر برد لاسیرا »

Courrière Della Sera و « پیوپل » People و غیره که در جای خود ذکر خواهند یافت .

در باقی ممالک اروپائی نهضت جریده نگاری تقریباً در يك زمان یعنی در نیمه قرن زدهم ظهور نموده و جرائد مختلفه در آن جاها بوجود آمد که شرح معروفترین آنها در قسمت « جرائد مهم امروز » خواهد آمد .

در مشرق :

نهضت جریده نگاری در ممالک شرقی خیلی پساتر شروع شده آنها در چند مرکز مهم مثل ترکیه ، مصر ، هند و جاپان . اما اکنون در اغلب نقاط مشرق زمین مطبوعات ، داخل يك مرحله جدید ترقی بوده آینده بسی در خشان را در بین قسمت خاطر نشان میسازد . تا تمام

از خاک بر آیند ، تو در خاک چرائی؟
بر خاک تو چندان که تو از خاک برائی
(سعدی رح)

ایام بهار است گل ولاله و نسیرین
چون ابر بهاران بروم زار بگریم